

VARHA - hanke Varhaiskasvatuksen osaavan työvoiman saatavuuden ja pitovoiman vahvistaminen harvaan asutulla alueella

Kunnanhallitus 23.03.2026
123/00.01.05/2026

Valmistelija

Kehittämiskoordinaattori

Inarin kunnan yritys- ja kehittämispalvelut, varhaiskasvatusyksikkö ja Pohjois- ja Itä-Lapin työllisyysalue ovat yhdessä valmistelleet Pohjois-Suomen ESR+ - hakuun (erityistavoite 4.1 Polkuja töihin) VARHA -hanketta, joka toteutettaisiin 1.9.2026-31.7.2028 välisenä aikana.

VARHA-Inari -hankkeen tavoitteena on parantaa varhaiskasvatuksen osaavan työvoiman veto- ja pitovoimaa Inarin kunnassa sekä vahvistaa työvoiman ja työpaikkojen kohtaantoa. Hankkeella vastataan kokonaisvaltaisesti varhaiskasvatuksen työvoimahaasteisiin ja -tarpeisiin. Varhaiskasvatuksen osaajista on jatkuvasti pulaa alueella. Suurimmat haasteet, joihin hankkeella haetaan ratkaisua ovat: varhaiskasvatuksen työntekijöiden heikko saatavuus, suuri vaihtuvuus ja osaamispuutteet (koulutustaso ja saamenkielten taito), selkeiden yhteistyömallien puuttuminen kunnan, oppilaitosten ja työllisyyspalvelujen väliltä sekä avointen työpaikkojen ja työnhakijoiden kohtaanto-ongelmat.

Hanke edistää työvoiman kohtaantoa ja ammatillista liikkuvuutta rakentamalla uusia koulutus- ja työllistymispolkuja varhaiskasvatuksen alalle. Hanke vastaa harvaan asutun kunnan erityishaasteisiin, joita ovat pitkät etäisyydet, jatkuva osaajapula ja henkilöstön suuri vaihtuvuus, mitkä vaikeuttavat varhaiskasvatuspalvelujen turvaamista. Erityisesti pätevistä ja saamenkielisistä varhaiskasvatuksen ammattilaisista on jatkuva pula. Inarin kunnan elinkeinorakenteen matkailupainotteisuus lisää varhaiskasvatuksen työntekijä- ja sijaistarvetta erityisesti matkailun sesonkiaikoina.

Varhaiskasvatuksen työvoiman vaihtuvuus on ollut suurta. Eniten henkilöstöpulaa on ollut saamenkielisistä työntekijöistä sekä sijaisista erityisesti kielipesissä ja sivukylissä. Varhaiskasvatuksen vakinaisista/määräaikaisista työntekijöistä noin 81 % täyttää tehtävään vaadittavat kelpoisuusehdot, minkä vuoksi myös osaamistasoa tulisi nostaa. Lastentarhanopettajien työllisyys koko Lapin alueella on verrattain hyvä, sillä ammatin työttömyysaste Lapin alueella on vain 1,6 % . Koko maassa näiden ammattien työttömyysaste on 2,8 %. Ammatin kilpailutilanne on hyvä, ja työpaikkoja on tarjolla Lapin alueella enemmän kuin niihin on hakijoita. Eniten työpaikkoja tulee Inarissa avoimeksi tammi-maaliskuun aikana. Inarin alueen työttömissä työnhakijoissa on hyvin vähän tai ei ollenkaan varhaiskasvatuksen osaajia, joten alueen työnhakijoiden uudelleen kouluttaminen alalle ja osaavan työvoiman etsiminen alueen ulkopuolelta korostuvat toimenpidetarpeina.

Hankkeessa kehitetään ja pilotoidaan uusia toimintamalleja kolmen toisiaan tukevan työpaketin kautta. Työpaketissa 1 vahvistetaan varhaiskasvatusalan tunnettuutta ja työnantajakuva kohdennetun rekrytointi- ja osaaja-markkinointikampanjan avulla. Työpaketissa 2 rakennetaan pysyviä yhteistyörakenteita varhaiskasvatuksen, työllisyyspalvelujen ja oppilaitosten välille sekä mallinnetaan selkeitä koulutus- ja työllistymispolkuja varhaiskasvatuksen tehtäviin. Keskeistä on pysyvien oppilaitos-yhteistyömallien luominen. Työpaketissa 3 vahvistetaan varhaiskasvatuksen henkilöstön työhyvinvointia kehittämällä perehdytyskäytäntöjä, mentorointia, työhyvinvointia sekä joustavia mahdollisuuksia osaamisen kehittämiseen työn ohessa.

Hankkeen kohderyhmiä ovat vastavalmistuneet ja uransa alkuvaiheessa olevat varhaiskasvatuksen ammattilaiset, varhaiskasvatusalan opiskelijat ja tulevat opiskelijat eri koulutusasteilla, alasta kiinnostuneet työnhakijat sekä työllisyyspalvelujen asiakkaat. Välillisiä kohderyhmiä ovat Inarin kunnan varhaiskasvatuspalvelut, Pohjois- ja Itä-Lapin työllisyysalue sekä alan koulutusta tarjoavat oppilaitokset.

Hankkeen tuloksena syntyy käytännön työkaluja ja pysyviä verkostoja, jotka tukevat varhaiskasvatusalan ammattilaisten rekrytointia, osaamisen kehittämistä ja henkilöstön sitoutumista työhön. Pitkällä aikavälillä hankkeen vaikutuksena varhaiskasvatusalan veto- ja pitovoima vahvistuvat, pätevien työntekijöiden määrä kasvaa ja henkilöstön vaihtuvuus vähenee.

Hankkeeseen haettavan EU:n ja valtion rahoituksen osuus olisi 80 % ja Inarin kunnan omarahoitusosuus 20 % kustannuksista. Hankkeen budjetti olisi enintään 146 226 euroa. Hankkeeseen palkattaisiin kokoaikainen hanketyöntekijä varhaiskasvatukseen. Yritys- ja kehittämispalvelujen hankekoordinaattori osallistuisi hankkeen hallinnointiin. Osa hankkeen toimenpiteistä hankittaisiin ostopalveluna.

Kunnan omarahoitusosuus olisi koko hankkeen aikana enintään 29 246 euroa, jakautuen kolmelle eri talousarviovuodelle. Vuonna 2026 omarahoitusosuus olisi enintään 6 088 euroa, vuonna 2027 enintään 15 204 euroa ja vuonna 2028 enintään 7 954 euroa. Omarahoitusosuus katetaan yritys- ja kehittämispalvelujen talousarviosta, jossa on varaus kehittämishankkeiden omarahoitusosuuksiin.

Esittelijä

Kunnanjohtaja Tommi Kasurinen

Päätösehdotus

Kunnanhallitus päättää

1. hakea elinvoimakeskukselta Pohjois-Suomen ESR+ haussa VARHA - hankkeelle rahoitusta 26.3.2026 päättyvässä valintajaksossa
2. sitoutua Inarin kunnan enintään 29 246 euron omarahoitusosuuden maksamiseen
3. valtuuttaa kehitysjohtajan tekemään rahoitushakemukseen teknisiä muutoksia ja täydennyksiä rahoittajalta saatavien tarkentavien ohjeiden mukaisesti ennen hakemuksen jättämistä.

Pöytäkirja tarkastetaan tämän pykälän osalta kokouksessa.

Päätös